

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA**  
**mint felülvizsgálati bíróság**

**Gfv. IX. 30.256/2009/5.szám**

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság és Kiss Ügyvédi Iroda (1135 Budapest, Pozsonyi út 40., ügyintéző: dr. Kiss Pál ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Kálmán János ügyvéd által képviselt (1106 Budapest, Bokor u.1-3-5.) **alperes** ellen **kártérítés** iránt a Fővárosi Bíróság előtt megismételt eljárásban 20.G.40.256/2008. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.122/2009/9. számú jogerős ítéletével befejezett perben az említett jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.122/2009/9.számú ítéletét a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Bíróság G.40.256/2008/23. számú ítéletét részben megváltoztatja, s az alperest terhelő marasztalás összegét 81.598.215 (Nyolcvanegymillió-ötszázkilencvennyolcezer-kettőszázötvenöt) Ft-ra és ezen összegből 1.695.292 Ft-nak 1996. október 25-től, 236.329 Ft-nak 1997. november 18-tól, 15.439.504 Ft-nak 1997. március 8-tól, 60.637.500 Ft-nak 1998. szeptember 23-tól, 796.309 Ft-nak 1998. október 2-től, 2.714.812 Ft-nak 1998. szeptember 18-tól, 56.250 Ft-nak 1998. szeptember 11-től, 1.125 Ft-nak 1997. április 26-tól, 21.094 Ft-nak 1997. június 30-tól számított, az első fokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamatára leszállítja.

A felperes által fizetendő perköltséget 10.102.250 (Tízmillió-egyszázkettőezer-kettőszázötven) Ft-ra felemeli, az alperes által fizetendő eljárási illeték összegét 255.000 (Kettőszázötvenötezer) Ft-ra leszállítja azzal, hogy 1.245.000 (Egymillió-kettőszáznegyvenötezer) Ft le nem rótt illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 3.197.000 (Hárommillió-egyszázkilencvenhétezer) Ft másodfokú és felülvizsgálati együttes részperköltséget.

Köteles az alperes az államnak - felhívásra - 153.000 (Egyszázötvenháromezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket megfizetni, 747.000 (Hétszáznegyvenhétezer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

### **I n d o k o l á s :**

A É. Vállalatnak a hrsz-on nyilvántartott, valamint hrsz. alatt nyilvántartott ingatlanokon fennálló kezelői jogát a felperes jogelődje 1993. február 28-i hatállyal elvonta. 1993. március 8-án a felperes jogelődje megbízási szerződést kötött az alperessel az elvont ingatlanok (G. úti telephely) értékesítésével kapcsolatos feladatok ellátására, mely szerződést a felek 1993. augusztus 31-én módosították. Az alperes 1993. szeptember 15-én használati szerződést kötött a K. Rt-vel, mely a területen raktározási és olaj átfejtési tevékenységet végzett. A telephelyre kiírt pályázat nyertese a K. Rt. lett, vételi ajánlata 400 millió forint volt. A nyertessel a szerződés megkötésére nem került sor, mert a Soroksári Dunaágban szénhidrogén szennyezést észleltek, melynek forrása a G. úti telep volt. A Középduna-Völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség (KDV KF) a K. Rt. szénhidrogén származékok lefejtésére vonatkozó, a telephelyen végzett tevékenységét 1994. február 11-én azonnali hatállyal felfüggesztette, kárelhárítási ütemterv elkészítését írta elő, engedélyezte a kárelhárítási tevékenységet. Az alperes tájékoztatta a felperesi jogelődöt, hogy a telephelyen 1990-ben tüzeset volt, egy raktár leégése folytán a talaj nehézfém szennyezetté vált. A káreseményt követően elkészült a B. az A. Kft. és a BG. esettanulmánya, melyeket az A. D. L. Ltd. vizsgált felül. A felperesi jogelőd 1995. május 26-án akként határozott, hogy a 400 milliós vételárat - a fizetési arányok fenntartásával - 280 millió forintba mérsékli azzal, hogy a környezetvédelmi mentesítési költségeket a vevőnek kell viselnie. A K. Rt. a szerződést nem írta alá, fizetési haladékot, E-hitel igénybevételének az engedélyezését kérte. A felperesi jogelőd a K. Rt. fizetőképességének bizonytalansága miatt a szerződés megkötésének feltételéül szabta, hogy a K. Rt. a szerződés szerinti vételár meglétét banki hiteligérvénnyel, fedezetigazolással, vagy bankgaranciával igazolja 1996. február 29-ig, amire nem került sor. A KDV KF 1996. január 24-én 1996. november 30-ig kötelezte a K. Rt-t a környezetszennyezés megszüntetésére, majd ezt a határozatot 1996. február 29-én akként módosította, hogy a felperes jogelődjét kötelezte a kárelhárítási feladatok elvégzésére. A felperes jogelődje 1996. április 11-én akként határozott, hogy a G. úti telephelyet a K. Rt. részére nem értékesíti. Az ingatlan értékesítésére végül is 2000. augusztus 21-én került sor. A kármentesítés, mely kiterjedt a telephelyhez közvetlenül kapcsolódó két önkormányzati ingatlanra is, 1998-ban lezárult.

Felperesi jogelőd módosított keresetében 485,1 millió Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A

kármentesítéssel összefüggésben keletkezett kárát a fenti összegben belül 331.251.414 Ft-ban és kamataiban jelölte meg.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a nehézfém szennyezésre vonatkozó kereseti kérelmét részítélettel jogerősen elutasította elévültségre hivatkozással, majd ítélettel utasította el a felperes keresetét. A Legfelsőbb Bíróság 2002. június 28-án kelt közbenső ítéletében az elsőfokú bíróság keresetét elutasító ítéletét részben megváltoztatta és az alperes kártérítési felelősségét 50 %-ban állapította meg, a kártérítés összezszerősége tekintetében az elsőfokú bíróságot a per tárgyalásának folytatására utasította. Közbenső ítélete indokolásában az 1992. évi LIV. törvény (IÁT) 5. §-a, 67. §-a, 70. § /1/ bekezdése, 74. § /1/ bekezdése, 76. §-a és 78. §-a értelmezésével kifejtette, a felperesi jogelődnek a vagyonnak az IÁT alapján történő elidegenítésére adott megbízása az alperest nem jogosította fel az ingatlan gazdasági hasznosítására, az alperes a hasznosításról nem értesítette a felperesi jogelődöt, s nem tett eleget a használat ellenőrzésére vonatkozó kötelezettségének sem. Az alperes beavatkozása nem volt helyénvaló (Ptk.485. § /1/ bekezdés), amellyel súlyos kárt okozott, a hasznosítással, továbbá az értékesítési, ellenőrzési kötelezettség elmulasztásával összefüggésben áll a bekövetkezett kár, amelyért az alperest a Ptk. 486. § /3/ bekezdése szerint kárfelelősség terheli. Ugyanakkor a felperes is közrehatott a kár bekövetkeztében, amennyiben kezelői tevékenységének eleget tett volna, csökkenthette volna a kár mértékét. Az eljárás során beszerzett adatok alapján 50-50 %-os kármegosztásról rendelkezett a Legfelsőbb Bíróság.

Az elsőfokú bíróság 2008. szeptember 11-én kelt, majd kiegészített ítéletében 89.305.335 Ft és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. A felperes keresetét a fentieket meghaladóan elutasította. A kármentesítéssel összefüggésben megállapította a ténylegesen felmerült költségek tekintetében a 2000. január 28-i keresetmódosítás 1/2. pontjában megnevezett cégekkel megkötött szerződésekben meghatározott kárelhárítási munka okozati összefüggésben állt és szükségszerűen merült fel a K. Rt. olajszennyezésével. A kártérítés azonban nem ÁFA köteles, így az ÁFA-t figyelmen kívül hagyta. Tekintettel arra, hogy nem lehetett egyértelműen meghatározni, hogy milyen arányban merültek fel a nehézfém szennyeződésből, az átszivárgásból, az alapszennyeződésből, illetve a K. Rt. általi CH felülszennyezésből eredően kiadások, így a nehézfém, valamint a CH szennyeződés miatti kármentesítéssel kapcsolatos költségeket 1/4 - 3/4 arányban találta megoszthatónak. A mérlegelés során figyelembe vette, hogy a kármentesítés nem lett volna szükséges, ha a felülszennyezést a K. Rt. nem követi el, ezért a megbízási díjak 3/4-ét vette figyelembe, mint a CH szennyezéssel szükségszerűen, okozati összefüggésben felmerült kár összeget és annak 50 %-át terhelte az alperesre.

A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság 2009. május 27-én kelt ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalás összegét 108.979.620 Ft-ra és kamataira felemelte. Többek között kifejtette, a közbenső ítélet szerint a telephelyre kötött használati szerződés alapján 1993. szeptember 15-e és 1994. február 11-e között a K. Rt. által végzett tanker-vagon kifejtés során bekövetkezett CH terület szennyezés miatt a felperest kár érte, melynek 50 %-át képező kárért az alperes a Ptk. 486. § /3/ bekezdése alapján felelősséggel tartozik. A telephely korábban már nehézfém szennyezéssel érintett volt, az emiatt előterjesztett 21 millió forintos követelését az elsőfokú bíróság elévülésre hivatkozással elutasította. Ezért külön kellett választani a nehézfém szennyezés eltávolításának költségét. A másodfokú bíróság álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a Ptk. 359. § /1/ bekezdését alkalmazta. Rámutatott, helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perben kirendelt igazságügyi szakértők a nehézfém és a CH szennyezés elhárítása költségének megosztására nyilatkozni nem tudtak. A másodfokú bíróság az A. D. L. Ltd. jelentése, a G. Kft. műszaki ellenőrzési zárójelentése, dr. V. Z. igazságügyi szakvéleménye, továbbá a KDV KF 69835-4/97. számú határozata alapján megállapíthatónak látta, hogy a nehézfém szennyezéssel okozott kárelhárítás költsége 20.950.178 Ft volt. A további költségmegosztás szükségességével kapcsolatosan a másodfokú bíróság rámutatott, helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kármentesítési munka nem vált volna szükségessé, amennyiben a K. Rt. a perbeni ingatlanok CH felülszennyezését nem követi el. Ez következik az A. D. L. Ltd. jelentésből, dr. V. Z. és dr. G. Gy. szakvéleményéből. Alaptalannak találta a másodfokú bíróság az alperes területalapú kármegosztásra vonatkozó védekezését a 38.086/29. és a 17.008 hrsz-ú önkormányzati ingatlanoknak a K. Rt. általi szennyezéssel érintettsége álláspontja szerint a perben bizonyítást nyert. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a kárelhárítással összefüggésben a felperesnek összesen 217.595.240 Ft kára merült fel, melynek 50 %-ának megfizetésére kötelezte a másodfokú bíróság az alperest.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan mindkét fokon eljáró bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 339. § /1/ bekezdésében, a Ptk. 340. § /1/ és /2/ bekezdésében, a Pp. 164. § /1/ bekezdésében foglaltakat és a jogerős közbenső ítéletben szereplő utasítások végre nem hajtása miatt is jogszabálysértő.

Kifejtette, a jogerős ítélet az alperest az őt nem terhelő nehézfém szennyezés mentesítése költségeinek levonását követően a terület összes szénhidrogén szennyezéstől történő mentesítésére fordított teljes költség megfizetésére kötelezte, holott annak egy részéért nem felelős, mert nem ő okozta, nem az ő beavatkozása folytán keletkezett, ahogy arra a közbenső ítélet is rámutatott. Ezzel összefüggésben a másodfokú bíróság arra hivatkozott, hogy a kármentesítési munka nem vált volna szükségessé, amennyiben a K. Rt. a perbeli ingatlanok CH felülszennyezését nem követte volna el. Ez a megállapítás, következtetés súlyosan jogszabálysértő, hiszen a bizonyítékok egyértelműen igazolják, hogy a mentesítés nemcsak a talaj felső rétegeiben, a felülszennyezés tekintetében került elvégzésre, hanem annál jóval nagyobb kiterjedésben (ezt igazolja a KDV KF 20.043-33/1994. számú határozat, a 20.043-19/1994. számú levél, a K. Kft. által készített 7043 rajszerű szennyezettségi szelvény, a KDV KF 69.385-4/97. számú határozatban írtak). Még ha helytálló is a másodfokú bíróság ítéletének az a megállapítása, hogy az alsóbb rétegekben nem volt mentesítést igénylő szennyeződés, tény, hogy ezek mentesítésre kerültek, s ezekkel összefüggő költségek megtérítésére az alperes nem kötelezhető, figyelemmel a Ptk.339. § /1/ bekezdésében foglaltakra.

A Legfelsőbb Bíróság jogerős közbenső ítélete meghatározta azokat a kereteket, amelyek között a kár összezszerűségére irányuló bizonyítási eljárást le kellett volna folytatni. Így az alperest terhelő kárként a hrsz-ú és a 1. hrsz-ú felperesi ingatlanokon és csak ott, az 1993. szeptember 15-e és 1994. február 1. napja közötti időszakban a K. Rt. által végzett olajfejtő tevékenységgel és nem mással okozati összefüggésben bekövetkezett károk 50 %-áért lehet az alperes felelősségét megállapítani. A mentesítés költségét meg kellett volna osztani, egyrészt abban a tekintetben, hogy a K. Rt. tevékenységével összefüggő szénhidrogén szennyeződéssel okozott kárt el kellett volna különíteni a nehézfém szennyezéssel okozott kártól és a korábbi eredetű szénhidrogén szennyezéssel okozott kártól (a teljes szénhidrogén szennyezés és a nehézfém szennyezés mentesítési költségének elválasztása formálisan megtörtént, de az sok tévedést tartalmaz, ugyanakkor a különböző korú és eredetű szénhidrogén szennyezések elválasztása nem történt meg). Másrészt a szénhidrogén szennyezés miatt keletkezett költségeket külön kellett volna választani a per tárgyát nem képező ingatlanokon és más személy által okozott károk elhárításának költségeitől. A hrsz-ú ingatlanok K. Rt. általi szennyezéssel való érintettsége nem nyert bizonyítást, továbbá a jogerős közbenső ítélet szerint az ezen ingatlanok területén okozott kárért az alperes nem felelős. A másodfokú bíróság az általa perdöntőnek tekintett A. D. L. Ltd. jelentésében foglaltakat kiszemezte, a felperesre kedvező megállapításokra a másodfokú bíróság hivatkozik, míg az alperesi védekezést alátámasztó megállapításokat indokolás nélkül elveti. A

jogerős közbenső ítéletben szereplő területi, időbeli, alanyi hatályt sérti a jogerős ítélet.

Az alperes hivatkozott a felperes kárenyhítési kötelezettsége elmaradására, arra, hogy a felperes késlekedve végezte a mentesítést és leállította a perbeli ingatlanok 1994. évi értékesítését annak ellenére, hogy a pályázati nyertes, a K. Rt. a teljes pályázati vételárat letétbe helyezte a felperes javára. A felperes elsődleges kárenyhítési kötelezettsége körébe tartozott volna az ingatlanok értékesítése, a felperes által feltételezett károkozó részére, a károkozás ténye által nem befolyásolt és rendelkezésre álló vételár ellenében. Ha az ingatlant értékesíti, a felperesnek semmilyen kára nem keletkezik. Figyelembe veendő körülmény továbbá, hogy az alperesi felelősséget megalapozó bérleti szerződés aláírásakor az alperes a felperes tulajdonában állt, képviselői a felperes által kinevezett, az ő bizalmát élvező személyek voltak, a felperes utasításait hajtotta végre az alperesi társaság.

A kárösszegezésének megállapítása körében súlyosan jogszabálysértő a jogerős ítélet. A felperesnek azt kellett volna tételesen bizonyítania, hogy az általa a kár mentesítésre kifizetett egyes tételek mögötti teljesítések valóban szükségesek voltak a kár szakszerű elhárításához, a munkák valóban elvégzésre kerültek, azok részben, vagy egészben okozati összefüggésben voltak a jogerős közbenső ítéleti jogalapon megjelölt jogellenes magatartással. A szakértői bizonyítás súlyosan jogszabálysértő lefolytatása sértette a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletében adott útmutatást és az eljárás törvényességét is megkérdőjelezi.

Felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte. Többek között kifejtette, a jogerős ítélet a bizonyítékok megfelelő mérlegelésén alapul, kellően megindokolt. Felperes bizonyítási kötelezettségének eleget tett.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.

A Legfelsőbb Bíróság mint fellebbviteli bíróság 2002. június 28-án kelt közbenső ítéletében megállapította az alperes kártérítési felelősségének jogalapját, azt, hogy a felperes károsodása okozati összefüggésben áll az alperesnek azzal a felróható magatartásával, hogy az ingatlan használatát jogalap nélkül átengedte a K. Rt.-nek, annak tevékenységét nem ellenőrizte, így kerülhetett sor arra, hogy a K. Rt. az ingatlant, illetve annak környezetét károsító tevékenységet folytasson több hónapon keresztül. A felülvizsgálati kérelem állításával szemben a Legfelsőbb Bíróság nem állapította

meg azt, hogy az alperes csak azért a kárért tartozna felelősséggel, amely a használatában levő É. telephelyen keletkezett. Az alperes kártérítési felelőssége azért a károsodásért áll fenn a közbenső ítéletben írt arányban, amely a K. tevékenységével okozati összefüggésben volt. A felperes kára nem azért következett be, mert az ingatlanában a szennyezés folytán értékcsökkenés történt. A felperes károsodását tehát nem közvetlenül a károsító cselekmény váltotta ki, hanem a felperes kárát a károsító magatartás folytán, annak következményeként született hatósági határozatban meghatározott kárelhárítási feladatok elvégzése miatt felmerült kiadásai, költségei képezik.

Tényként állapítható meg, hogy a K. Rt. bérlete idején 1500 vasúti kocsi átfejtése közben a kármentesítő tálca mellőzése, illetve helytelen használata miatt mintegy 30 m<sup>3</sup> gázolaj szikkadt el, kb 180 m hosszú átfejtő szakaszon a vasúti felépítmény zúzottkő ágyazatában. Ennek következtében talajszennyezés következett be, melynek elsődleges góca a vasúti vágányok és azok közvetlen környezete volt, a talaj kb. 1-1,2 m mélyig szennyeződött, de szennyeződtek a vágányoktól a soroksári Duna-ágba vezető csapadék elvezető csatornák környezete is 2-3 m mélységig. Nemcsak a talaj, de a talapvíz is jelentősen szennyeződött, magában a Dunában is megjelent a szennyeződés. Jelentős esőzés következtében az környezetszennyezést az illetékes hatóság 1994. február 11-én észlelte. A kárelhárítást engedélyező KF 20043-33/1194 számú határozat előírta, hogy a talajvíz CH értéke a 0,2 mg/liter, a talaj CH értéke az 500 mg/kg értéket nem haladhatja meg, a talajvízre előírt mérték utóbb a 69385-4/97 számú határozatban 0,6 mg/literre módosult.

A rendelkezésre álló szakértői vélemények alapján tényként állapítható meg, hogy a perbeli terület a K. Rt. szennyezését megelőzően már szennyezett terület volt. Egyrészt a talaj nehézfém szennyezésére került sor egy raktár 1990-ben történt leégésének következtében, másrészt a talaj a K. Rt. tevékenységének megkezdése előtt is szénhidrogénnel fertőzött volt. Az A. D. L. Ltd. szakvélemény, de a többi szakvélemény is a K. Rt. által okozott szénhidrogén szennyezést friss szennyezésnek nevezi, míg a szakvélemények szerint a korábbi szennyeződések "kissé szétesett", illetve "erősen szétesett" állapotban találhatók a területen. Tipikusan azt lehet megállapítani, hogy a felszínhez közelebb eső talajrétegekben a K. Rt. által okozott szennyezés mutatható ki (pl. az A. D. L. Ltd. véleménye szerint 96 %-ban egy méter mélységig), az az alatti mélységekben nagyobb arányú a nem friss szénhidrogén szennyezés.

A fent írtakból következően az állapítható meg, hogy a nehézfém szennyezés és a régebbi szénhidrogén szennyezés a K. Rt. tevékenységére nem vezethető vissza. Az alperes felelőssége szempontjából csak az a kár (kiadás) releváns, amely a károkozó K.

Rt. tevékenységének, az ennek folytán keletkezett olajszennyeződésnek a következménye. Nem felelhet az alperes azokért a károkért, kiadásokért, amelyek más által okozott szennyezés elhárításával kapcsolatban merültek fel.

A másodfokú bíróság ítéletében egyértelműen meghatározta a nehézfém szennyezéssel okozott kár nagyságát 20.950.178 Ft-ban az ítéletben levezetettek szerint. Az alperes felülvizsgálati kérelme e vonatkozásban azt tartalmazza, hogy a "teljes szénhidrogén szennyezés és a nehézfém szennyezés mentesítési költségeinek elválasztása a jogerős ítéletben formálisan megtörtént, de a megosztás módszere számos tévedést, önellentmondást tartalmaz". Tényként állapítandó meg, hogy a Fővárosi Bíróság 2000. augusztus 29-én kelt jogerős részítéletében a nehézfém szennyezéssel kapcsolatos 21 millió Ft nagyságú felperesi keresetet már jogerősen elutasította. Így ezt a kérdést a perben eljáró bíróságok érdemben már nem vizsgálhatták, azt meg a másodfokú bíróság helyesen határozta meg, hogy a felperes keresetének fenti összeget (pontosan 20.950.178 Ft-ot) meghaladó része nem a nehézfém szennyezés miatt szükségessé vált kármentesítés miatt keletkezett.

Nem vitatott, hogy a K. Rt. által okozott szennyezést követően írta elő a hatóság a kármentesítést, sőt az sem, hogy az élővíz szennyezése nélkül a hatósági kárelhárításra kötelezésre nem került volna sor. Így nyilatkozott mind dr. V. Z., mind dr. G. Gy. a bíróság által kirendelt szakértők. Többek között ezen és egyéb perben rendelkezésre álló adatok alapján vonta le a másodfokú bíróság azt a döntése alapjául szolgáló következtetést, hogy a kármentesítési munka nem vált volna szükségessé, ha a K. Rt. a perbeli ingatlanok szénhidrogénnel történő felülszennyezését nem követi el. Ezért kötelezte a jogerős ítélet az alperest valamennyi szénhidrogén szennyezéssel összefüggésben felmerült költség viselésére, a közbenső ítéletben megállapított arányban. Ugyanakkor nincsen ténybeli alapja annak az ítéletbeli következtetésnek, hogy a kármentesítési munka nem vált volna szükségessé, amennyiben a K. Rt. a szénhidrogén felülszennyezést nem követi el. A felperes nem bizonyította, hogy az előző szennyezések nélkül, önmagában a K. Rt. szennyezése folytán is szükségessé vált volna a kárelhárítás hatósági elrendelése. Kétségtelen, hogy a K. Rt. szennyezése indokolta az azonnali beavatkozást, de azért, mert egy meglévő alapszennyezést felülszennyezett, amely utóbbi, az előző szennyezéssel együtt tett ki egy olyan környezeti kárt és további kárveszélyt, mely a kármentesítés elrendelését igényelte. Azok a kiadások pedig, amelyeket a kár elhárítására, a környezet megtisztítására fordítottak, magában foglalta a régi szennyeződések meghatározott határértékig történő eltávolítását is. Maga a felperes is akként nyilatkozott 2009. március 5-i beadványában, hogy a kárelhárítás során nem lehetett kiválogatni a régi szennyezést és azt otthagyni, hanem ahogy azt a hatósági határozat

előírta, teljes mélységben végre kellett hajtani a földcserét, melyre sor került. A kárelhárítási feladatokat a felperesnek attól függetlenül végre kellett hajtania, hogy azok a korábbi, vagy a K. Rt. magatartásával voltak okozati összefüggésbe hozhatók.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint, különösen dr.V. szakértői nyilatkozatára is tekintettel, megalapozottan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a szénhidrogén szennyezés elhárítása miatt összesen 217.595.240 Ft költség merült fel a felperesnél. Többek között dr.G. szakértő véleménye alapján egyértelműen megállapítható, hogy a fenti kárelhárító munkák, illetve azzal szorosan összefüggő munkák elvégzése indokolt volt a kármentesítés bonyolultságára is tekintettel, továbbá ezt támasztja alá, hogy a Felügyelet a munkálatokat elfogadta. A fenti nagyságú kiadásokat, költségeket okiratokkal, szakértői véleményekkel a felperes igazolta. Annak ellenbizonyítása az alperes részéről nem történt meg, hogy a fenti nagyságú kiadások részben, vagy egészben szükségtelenek, vagy célszerűtlenek lettek volna.

Az adott ügyben becsatolt egyetlen szakvélemény sem foglalt állást azonban abban a kérdésben, hogy a szénhidrogén szennyezés miatti kármentesítés költségéből mennyi vezethető vissza a K. Rt. tevékenységére, sőt a perben kirendelt dr. V. szakértő akként nyilatkozott, hogy az meghatározhatatlan. Ennek oka az, hogy a szennyezés feltárási vizsgálatok nem arra irányultak, hogy elhatárolják a friss és a régi szennyeződések területi kiterjedését, mélységét. A határérték felett mind a régi, mind az új szennyezéseket el kellett távolítani. A perben kirendelt szakértők nyilatkozatából egyértelműen megállapítható, hogy a bizonyítási eljárás folytatásától eredmény nem várható, így a bíróságnak kellett eldöntenie, hogy a 217.595.240 Ft költségből mennyi értékelhető a K. Rt. felülszennyező tevékenysége terhére. Önmagában ugyanis az arány szakértői módszerekkel történő megállapíthatóságának hiánya a fenti körben nem jelenti, nem jelentheti sem azt, hogy a felperes összes költségét, mint kárát a közbenső ítéletben meghatározott arányban az alperesre háríthatná, sem azt, hogy az alperes mentesülhetne a felelősség alól, figyelemmel az alább kifejtettekre.

Az utolsó károkozó a Ptk. 339. §-ában foglaltakra figyelemmel együttes károkozás hiányában nem felelhet azokért a károkért, amelyeket más, tőle függetlenül tevékenykedő személyek okoztak. A kár tényét a felperes bizonyította, azt is, hogy egy része bizonyosan összefüggésben volt a K. Rt. szennyezéssel. Ilyen esetben a Pp. 206. /3/ bekezdése lehetőséget ad a bíróságnak arra, hogy az /1/ bekezdésben írt mérlegelési jogkörénél szabadabban járhasson el. A /3/ bekezdés a bíróság belátására bízta a kártérítés összegének a megállapítását, amely azt jelenti, hogy

azokkal az adatokkal is megelégedhet, amelyek valószínűsítik annak a kárnak a mértékét, amelyért az alperesnek helyt kell állnia.

A bíróság rendelkezésére állt ebben a körben több vizsgálati anyag és jelentés, melyet a K. Rt., a felperes, valamint a M. rendelt meg. Ezek alapján nem vitatható, hogy a hatósági határozattal érintett ingatlanokon több különböző korú és eredetű szénhidrogén szennyezés volt jelen ezek azonban kontroll minták hiányában és a kémiai degradálódásuk következtében pontosan nem azonosíthatók és bonyolult felszíni és felszín alatti lefolyási és beszivárgási kapcsolatrendszerben nem lokalizálhatók. Tény, hogy a B. vizsgálati jelentés 80 %-ra becsülte a régi eredetű, illetve a M. teherpálya udvar háttérszennyezését. Ugyanakkor az is tény, hogy az iparvágány Duna felőli oldalán a fúrások kimutattak 5,2 m mélységben frissnek nem nevezhető szennyezést, viszont a telep keleti részén 6,4 m mélységben is volt friss szennyezés. Mindez arra utal dr. V. szakértő meghallgatásából is kitűnően, hogy a kelet-nyugat irányú talajvízmozgást a jelentős csapadék és a már eltömődött betonburkolatú árok, illetve a telep szilárd burkolata lokálisan megváltoztathatta. Így a használaton kívüli csapadékelvezető csatornában folyó és az iparvágányokon lévő friss olajszenyeződés bekerült az önkormányzati ingatlanokra is. Az A. D. L. Ltd-nek vizsgálatokra alapozott véleménye szerint a talajfelszínhez közeli üledékekben, illetve talajvizekben lévő friss olajszenyezés a K. Rt. tevékenységéhez kötődött. A B. jelentés is megállapította, hogy a telephelyen lévő szerelvényekből vett gázolaj megegyezett az észak-déli csapadékvíz aknából, az iparvágány melletti fúrásokból származó, illetve a Dunába szivárgó olajjal. Az A. D. L. Ltd. azt állapította meg, hogy az összes szénhidrogén szennyezés 96 %-át a diesel frakciójú szénhidrogén teszi ki, még a lebomlott háttérszenyezésnek csak 36 %-a tartalmazott diesel jellegű anyagot. A M. megbízásából készült BG. vizsgálati anyag szerint a M. pályaudvar nyugati határain, tehát a perbeli terület közelében a talaj és a talajvíz szennyezettségi értéke a holland lista szerint A illetve B értékű volt, nem érte el a C szintet. A C szintet csak a M. területeinek a keleti határain haladta meg, tehát a nyugati, az iparteleppel határolt részen nem képez valós veszélyforrást, de a keleti részen lévő szennyeződés migrációjával számolni kell. A közigazgatási hatóság ezért módosította a talajvíz tisztítási határértéket 0,6 mg/literre, mert a M. vágányok felől ilyen értékkel érkezett a talajvíz. A talaj és talajvíz szennyezés góca azonban kétségtelenül a perbeli terület vasúti iparvágányára és a csapadékelvezető csatornák területére esett. E fő szennyezési forrás nyomán a Dunában megjelenő szennyezés tette szükségessé az azonnali hatósági intézkedést és annak végrehajtását a felperes részéről. Mindezeket a körülményeket összegezve és mérlegelve a Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy a szénhidrogén szennyezés elhárítással felmerült költségek 75 %-a a K. Rt. tevékenységével hozható összefüggésbe, a kármentesítés folytán keletkezett

217.595.240 Ft 75 %-a, vagyis 163.196.430 Ft és annak 50 %-a, vagyis 81.598.215 Ft az a kárösszeg, amelyért az alperes felelősséggel tartozik.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a felperesnek az alperesre hárítandó kára kizárólag abból származik, hogy nem adta el az ingatlant a károkozó K. Rt-nek. Önhibának minősül a kárelhárítás, kárcsökkenés terén tanúsított felróható magatartás. A felperesnek pályázat útján kellett értékesítenie az ingatlant annak a pályázónak, aki a legjobb ajánlatot tette. Ha utóbb olyan körülmények derülnek ki, amelyek a vételárat érinthetik, nyilvánvalóan újabb pályázatot kell kiírni, ezért nem követett el mulasztást a felperes, amikor a szerződést a károkozó pályázóval a pályázati kiírástól eltérő áron nem kötötte meg. A közvetlen károkozó elleni igényérvényesítés elmaradása nem tekinthető felróható magatartásnak, egyébként sincsen semmi adat arra, hogy a K. Rt. rendelkezett volna olyan vagyoni eszközökkel, amelyekből a kár egészben, vagy részben megtérült volna.

A felperes terhére nem eshet az önálló jogi személyiségű alperes vezető tisztségviselőinek, alkalmazottainak magatartása, az a Ptk. 349. §-a értelmében az alperes terhére értékelendő. Azt, hogy a károsult kinek a magatartásáért felelős, a Ptk-nak a kártérítési szabályai szabják meg. Nincsen olyan felelősségi szabály, amely szerint az egyszemélyes részvénytársaság részvényese felelősséggel tartozna a tulajdonában lévő egyszemélyes részvénytársaság képviselőjének, vagy vezető tisztségviselőjének a magatartásáért.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az alperest terhelő marasztalási összeget a rendelkező részben meghatározottak szerint leszállította, így a pernyertesség, pervesztesség aránya megváltozott és szükségessé vált a perköltségre vonatkozó rendelkezések módosítása.

A per tárgyának értéke az első fokú eljárásban, illetve a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletét követő eljárásban 485.100.000 Ft volt, az alperes a fent kifejtettek szerint 81.598.215 Ft összeg erejéig került marasztalásra, így a felperes 17 %-ban tekintendő pernyertesnek. Az eljárás ezen szakaszában összesen, ideértve a felperes által előlegezett szakértői díjat is, a felperesnek 15.275.000 Ft perköltsége merült fel, melynek 17 %-a a 2.596.750 Ft. Az alperesnek ugyancsak az általa előlegezett szakértői díjra is tekintettel 15.300.000 Ft perköltsége merült fel, melynek 83 %-a 12.699.000 Ft. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a felperes által az alperesnek fizetendő első fokú perköltséget 10.102.250 Ft-ra felemelte. Az alperes által az államnak fizetendő illetéket 255.000 Ft-ra leszállította és megállapította, hogy 1.245.000 Ft illetéket az állam köteles viselni.

A másodfokú eljárásban a fenti pertárgy érték mellett a fent meghatározott pernyertességi, pervesztességi arányokra tekintettel kötelezte a Legfelsőbb Bíróság a felperest, hogy fizessen meg alperesnek 4.047.000 Ft másodfokú perköltséget. Az ügyvédi munkadíjat 5.000.000 Ft-ban határozta meg, figyelembe vette, hogy az alperes 900.000 Ft fellebbezési illetéket rótt le. Így az alperest megillető perköltséget 4.897.000 Ft-ban, a felperest megillető perköltséget az 5.000.000 Ft 17 %-ában 850.000 Ft-ban határozta meg, a fenti két összeg különbözeteként került megállapításra a 4.047.000 Ft. A Legfelsőbb Bíróság az alperest kötelezte a felperes által le nem rótt fellebbezési illeték 17 %-ának, vagyis 153.000 Ft-nak az államnak történő megfizetésére, míg megállapította, hogy 747.000 Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság rendelkező rész szerinti döntését a Pp. 275. §-ának /4/ bekezdése alapján hozta meg.

A felülvizsgálati eljárásban a pertárgy érték 108.797.620 Ft volt, a felperes 75 %-ban lett pernyertes. A felülvizsgálati munkadíjat a Legfelsőbb Bíróság 3.000.000 Ft-ban határozta meg, figyelembe vette, hogy az alperes 2,5 millió Ft felülvizsgálati eljárási illetéket lerótt, ezért az 5.500.000 Ft 25 %-a, vagyis 1.375.000 Ft illeti meg az alperest felülvizsgálati perköltségként. A felperest ugyanakkor a 3.000.000 Ft 75 %-a, vagyis 2.225.000 Ft ügyvédi munkadíj illeti meg, ily módon az alperes a kettő összeg különbözeteként 850.000 Ft felülvizsgálati perköltséget köteles a felperesnek megfizetni.

A másodfokú és a felülvizsgálati perköltséget a Legfelsőbb Bíróság a rendelkező részben összevontan határozta meg. A perköltség megállapítása során a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán irányadó 81. § /1/ bekezdését alkalmazta. A megítélt munkadíj az ÁFÁ-t is tartalmazza, az ügyvédi munkadíjat a 32/2003./VIII.22./ IM. rendelet 3. § /2/, /5/ és /6/ bekezdésében foglaltak alkalmazásával állapította meg. A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt illeték viselésétől a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése, valamint 14. §-a szerint határozott.

**Budapest, 2009. december 22.**

**Salamonné dr.Solymosi Ibolya sk. a tanács elnöke**  
**Dr.Vezekényi Ursula sk.előadó-bíró**  
**Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.bíró**

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/

*bírósági tisztviselő*